

UCHWAŁA Nr XXV – 16.2/22

Senatu

Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej

w Lublinie

z dnia 27 kwietnia 2022 r.

*w sprawie pozytywnego zaopiniowania wniosku o przyznanie
prof. dr. hab. Janowi Pomorskiemu i dr. hab. Mariuszowi Mazurowi nagrody
Prezesa Rady Ministrów za osiągnięcia w zakresie działalności naukowej,
w tym twórczości artystycznej lub działalności wdrożeniowej*

Działając na podstawie art. 364 ust. 1 i ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 574) w związku z §5 oraz § 7 ust. 4 pkt 1 lit. a Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 21 maja 2019 r. w *sprawie kryteriów i trybu przyznawania nagród Prezesa Rady Ministrów oraz wzoru wniosku o ich przyznanie* (tj. Dz.U. z 2019 r. poz. 976 ze zm.), uchwała się co następuje:

§ 1

Senat Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie pozytywnie opiniuje wniosek o przyznanie nagrody Prezesa Rady Ministrów **prof. dr. hab. Janowi Pomorskiemu oraz dr. hab. Mariuszowi Mazurowi** za osiągnięcia w zakresie działalności naukowej, w tym twórczości artystycznej lub działalności wdrożeniowej.

§ 2

Senat Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie wskazuje, że prof. dr hab. Jan Pomorski oraz dr hab. Mariusz Mazur, prof. UMCS, kierowali zespołem badawczym, który w latach 2018-2019 przeprowadził unikatowe badania naukowe nad dorobkiem polskiej historiografii (projekt badawczo-wdrożeniowy *Jakiej historii Polacy dzisiaj potrzebują? Wersja 2.0* realizowany w ramach Programu *DIALOG* Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz monografia M. Mazura, *Antykomunistycznego podziemia portret zbiorowy. 1945-1956 Aspekty mentalno-psychologiczne*, Warszawa-Lublin 2019, uznawana powszechnie za model nowoczesnych studiów nad historią najnowszą) i w oparciu o nie

wypracował koncepcję XX Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich, który odbył się w 2019 r. w Lublinie, gromadząc 900 historyków z Polski i Europy oraz najwyższe władze państwowe Rzeczypospolitej Polskiej. Efekty zaprezentowanych na Zjeździe badań, w opracowaniu redakcyjnym prof. dr. hab. Jana Pomorskiego i dr. hab. Mariusza Mazura, złożyły się na trzytomowe wydawnictwo pod wspólnym tytułem *Wielka zmiana. Historia wobec wyzwań... Pamiętnik XX Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich w Lublinie, 18–20 września 2019 roku* obejmuje t. 1: *Potęga historii*, red. J. Pomorski, M. Mazur, ss. 648; t. 2: *Od starożytności po XIX wiek*, red. J. Pomorski, M. Mazur, ss. 455; t. 3: *Wiek XX i XXI*, red. M. Mazur, J. Pomorski, ss. 456 (ukazało się nakładem Instytutu Pamięci Narodowej i Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie) i w istocie stanowi znakomite zwieńczenie działań naukowych prowadzonych wspólnie przez Mariusza Mazura i Jana Pomorskiego przez ostatnie 5 lat.

Postawione pytanie, *Jakiej historii Polacy dzisiaj potrzebują?* znalazło się podczas XX Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich w Lublinie w centrum uwagi, a potrzeba *Wielkiej zmiany* interpretowana była na wiele sposobów i w licznych kontekstach. Wielu z grona 85 autorów tej publikacji nawiązuje do *Odezwy Zjazdowej*, autorstwa Pomorskiego i Mazura, i do inauguracyjnego wystąpienia prof. Pomorskiego zatytułowanego *Potęga historii*. Uznano je powszechnie za programowe dla polskiej historiografii w nadchodzących latach, bo oparte o wnikliwą diagnozę społecznych oczekiwań wobec historii i wyzwań, przed jakimi staje polska, europejska i globalna nauka historyczna pod koniec drugiej dekady XXI w. Niewątpliwie sukcesem J. Pomorskiego było zebranie w najważniejszym bodaj tomie 1 materiałów pozjazdowych spójnych merytorycznie tekstów, w których tytułowa *Wielka zmiana* postrzegana i interpretowana jest nie tyle w kontekście polityki historycznej, ale przede wszystkim jako trwała obecność historii w życiu publicznym, rodzaj kapitału społecznego, dzięki czemu polscy historycy mają nadal do odegrania niezwykle ważną rolę. Naukowość historiografii musi iść w parze z nowoczesnością formy przekazu wiedzy historycznej i dlatego takie znaczenia ma otwarcie się historyków na nowe technologie. Powiedzieć, że lansowana przez Pomorskiego i Mazura idea *e-history* znalazła uznanie szerokiej publiczności (w tym Prezydenta RP, który do niej nawiązał w swym wystąpieniu) to mało zważywszy na reakcje, z jakim konkretne wdrożenia i aplikacje z zakresu historii cyfrowej spotkały się w następnych latach. Dla młodego pokolenia w roku 2022 to już standard, a początek dał tu XX PZHP w Lublinie.

Osią wypracowanej koncepcji Zjazdu stała się *Wielka zmiana* i wyraźnie widać ją, choć w innych kontekstach, również w tomach poświęconych poszczególnym okresom historycznym. O ile t. 1 wieszczył, ale i rejestrował zmiany historiografii wywołane przemianami cywilizacyjnymi, o tyle redaktorowi M. Mazurowi znakomicie udało się zebrać w kolejnych częściach pracy artykuły, których silnym (nie tylko deklarowanym!) spoiwem stały się „Zmiany” (lub *continuum*) postrzegane w kontekście ewolucji/rewolucji, stabilności/mobilności, kontynuacji/braku ciągłości, trwania/nietrwałości analizowanych w obszarze rozmaitych zjawisk historycznych. To zupełnie wyjątkowe spojrzenie na dzieje Polski i historię powszechną tym bardziej, że wielu autorów - idąc za sugestiami Redaktorów - zdecydowało się podejmować wątek „Zmiany” w jeszcze innym kontekście, a mianowicie zachodzącej w Polsce przynajmniej od 30 lat ewolucji ustrojowej w najszerszym rozumieniu tego pojęcia. Powstające na tej kanwie teksty nie są tylko prezentacją stanu badań, towarzyszy

im bowiem głębsza refleksja nad przyczynami zachodzących przemian i perspektywa porównawcza, pozwalająca uchwycić sprawy polskie na tle europejskim.

Śmiało powiedzieć można, że choć wieloautorska *Wielka zmiana. Historia wobec wyzwania...*, dzięki spójnej koncepcji i staraniom Redaktorów, potrafiła zachować swoją wyjątkową tożsamość i unikatowość. Jest rodzajem lustra, w którym przegląda się polska historiografia w 2019 roku. Nie chodzi tu nawet o fakt, że utrwala w zbiorowej pamięci tak doniosłe i przełomowe wydarzenie, jakim był dla środowiska historyków *XX Powszechny Zjazd w Lublinie*, ale przede wszystkim o to, że *Pamiętnik Zjazdu w opracowaniu Jana Pomorskiego i Mariusza Mazura stawia w sposób nowatorski wiele kwestii, reinterpreterując dotychczasowe wyniki badań bądź wskazując na potrzebę badań nowych, które wylaniają się z dyskusji toczonych na Zjeździe. Bez koncepcyjnej, ale też żmudnej, ponad dwuletniej pracy redaktorskiej profesorów Mariusza Mazura i Jana Pomorskiego, wzorcowej pod względem edytorskim, tej liczącej ponad 1550 stron publikacji by nie było.*

Obraz dokonań obu Redaktorów nie jest pełny bez przybliżenia ich aktywności w zakresie organizacji i promowania nauki. Prof. J. Pomorski to Kierownik Katedry Humanistyki Cyfrowej i Metodologii Historii UMCS, członek Komitetu Nauk Historycznych PAN, członek Komisji Ewaluacji Nauki przy Ministrze Edukacji i Nauki, członek Rady Archiwów Państwowych przy Naczelnym Dyrektorzem Archiwów Państwowych i członek Rady Narodowego Muzeum w Lublinie.

Warto podkreślić, że dorobek naukowy Prof. J. Pomorskiego stanowi ponad 200 publikacji naukowych, w tym 8 monografii i 7 prac zbiorowych pod jego redakcją. M. Mazur jest natomiast autorem 5 monografii autorskich, współredaktorem 9 kolejnych prac zbiorowych, autorem ok. 90 tekstów naukowych, został nagrodzony kilkoma nagrodami ogólnopolskimi.

§ 3

Senat Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie uznaje osiągnięcia w zakresie działalności naukowej, w tym twórczości artystycznej, działalności wdrożeniowej prof. dr. hab. Jana Pomorskiego i dr. hab. Mariusza Mazura, prof. UMCS za wysoce wartościowe pod względem naukowym i merytorycznym.

§ 4

Senat Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie upoważnia Rektora do złożenia wniosku o przyznanie nagrody, o której mowa w § 1, do Prezesa Rady Ministrów.

§ 5

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Senatu UMCS
REKTOR

prof. dr hab. **Radosław Dobrowolski**